

จริยธรรมและกฎหมายสื่อสารมวลชน

สื่อสารมวลชนกับความรับผิดชอบต่อองค์พระมหากษัตริย์ ความมั่นคงของรัฐ ศาสนา
การปกครอง การยุติธรรม

ความผิดต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

- ความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี
 - หมิ่นประมาท
 - ดูหมิ่น – การกระทำที่เป็นการดูถูกเหยียดหยาม ทำให้อับอายขายหน้า สบประมาทหรือด่า แต่ไม่จำเป็นต้องมีการดูหมิ่นซึ่งหน้า หรือด้วยโฆษณา
 - แสดงความอาฆาตมาดร้าย – การขู่เข็ญโดยแสดงออกด้วยกิริยา หรือวาจาว่าจะทำให้เสียหายในทางใดๆ ไม่ว่าจะป็นภัยอันตรายแก่ร่างกาย ทรัพย์สิน สิทธิเสรีภาพ หรือชื่อเสียงเกียรติคุณก็ตาม อันมิใช่การใช้สิทธิตามปกตินิยม การกระทำดังกล่าวไม่จำเป็นต้องมีการโกรธเคืองอาฆาตกันมาก่อน

ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ

- ผู้ใดกระทำความผิดให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใด อันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือติชมโดยสุจริต ถ้าได้กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งดังจะกล่าวต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี
 - เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดิน หรือรัฐบาล โดยใช้กำลังข่มขืนใจหรือใช้กำลังประทุษร้าย
 - เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน ถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร
 - เพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน

ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ

- การกระทำความผิดในข้อนี้ ผู้กระทำความผิดมีเจตนาแสดงให้ปรากฏแก่ประชาชน และมีเจตนาพิเศษโดยเฉพาะ ก็ถือเป็นการกระทำผิดแล้ว ไม่จำเป็นต้องให้เกิดผลตามความประสงค์ตามที่มีเจตนาพิเศษ เช่น การทิ้งระเบิด
- กระทำความผิดโดยทำให้ปรากฏแก่ประชาชนทั่วไป จากกลุ่มหนึ่งไปสู่กลุ่มหนึ่ง หรือจากบ้านหนึ่งไปสู่อีกบ้านหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องต่อหน้าสาธารณะหรือต่อประชาชนทั้งประเทศ

ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ

- การกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชน โดยการกระทำดังต่อไปนี้
 - ทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา เช่น การเปิดอภิปรายในที่สาธารณะ
 - ทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยหนังสือ เช่น พิมพ์ใบปลิวแจกจ่ายตามสี่แยกไฟแดง หรือตีพิมพ์บทความในหนังสือพิมพ์
 - ทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวิธีอื่นใด เช่น พุดทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ สถานีวิทยุกระจายเสียง วิทยุชุมชน หรือเคเบิลทีวี

ความผิดเกี่ยวกับศาสนา

- ผู้ใดกระทำการด้วยประการใดๆ แก่วัตถุหรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใด อันเป็นการเหยียดหยามศาสนานั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ในฐานะของนักสื่อสารมวลชน จะต้องระมัดระวังในการเสนอข้อความ ภาพ เสียง หรือวิธีอื่นใดๆ ที่อาจเข้าข่ายดูหมิ่นเหยียดหยามศาสนาได้เช่นกัน รวมทั้งคอยตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เคารพทั้งพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ ด้วย

ความผิดเกี่ยวกับสมเด็จพระสังฆราช

- ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายสมเด็จพระสังฆราช ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ผู้ใดใส่ความคณะสงฆ์หรือคณะสงฆ์อื่น อันอาจก่อให้เกิดความเสื่อมเสียหรือความแตกแยก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง การยุติธรรม

- ความผิดต่อการดูหมิ่นเจ้าพนักงาน

“ผู้ใดดูหมิ่นเจ้าพนักงาน ซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะได้กระทำการตามหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

เจ้าพนักงาน (ตามกฎหมาย) หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจ // พระภิกษุซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสซึ่งมีอำนาจหน้าที่จัดการดูแลศาสนสมบัติของวัด // พนักงานเทศบาล เป็นต้น

ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง การยุติธรรม

- ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม

“ผู้ใดดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษาในการพิจารณาหรือพิพากษาคดีหรือกระทำการขัดขวางการพิจารณาหรือพิพากษาของศาล ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ศาล หมายถึง ศาลยุติธรรมที่มีอยู่ทั่วราชอาณาจักร ซึ่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธรรมนูญศาลยุติธรรม เช่น ศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลแขวง ศาลจังหวัด ศาลแพ่ง ศาลอาญา เป็นต้น

ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง การยุติธรรม

ผู้พิพากษา หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในศาลนั้น รวมถึงผู้พิพากษาสมทบแห่งศาลชำนาญพิเศษ เช่น ศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงานกลาง

การกระทำที่เข้าข่ายดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษาในการพิจารณาคดีหรือพิพากษาคดี ได้แก่ การกระทำการดูหมิ่นที่ทำให้คุณค่าในการใช้อำนาจของศาลเพื่อการพิจารณาหรือพิพากษาคดีลดคุณค่าไป

การกระทำที่เป็นการขัดขวางการพิจารณาหรือพิพากษาของศาล ได้แก่ การกระทำใดๆ ไม่ว่าจะป็นต่อหน้าศาล หรือในบริเวณศาล อันเป็นการขัดขวางการพิจารณาหรือพิพากษาของศาล

ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง การยุติธรรม

“สื่อมวลชนพึงกระทำหน้าที่อย่างระมัดระวัง หากผิดพลาดจนเกิดการดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษา
ชั้น อาจต้องรับโทษทางอาญาสูงกว่าดูหมิ่นบุคคลทั่วไป”

คำถามท้ายบท

- นักการเมืองคนหนึ่งให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชน ข้อความว่า
“การตัดสินใจคดีของศาลในกรณีนี้ ถูกครอบงำโดยอิทธิพลของนายทักษิณ ชินวัตร
(นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น)”

นักศึกษาคิดว่ากรณีตัวอย่างนี้
เข้าข่ายความผิดฐานดูหมิ่นศาลหรือไม่ อย่างไร